

בבא מציעא מח

עניין: מי שפרע מאנשי דור המבול ומאנשי דור הפלגה
ומאנשי סדום ועמורה וממצרים בים

בן יהודה

ומה שפירש על פרענות שלקה בים, היינו כי הסיבה שסיבבה לו לאסור את רכבו ואת עמו לקח עמו לשפת הים, הוא שינוי הדברים שבינה להם בתחלת שצבורו בים, אשר בתחלה דבר צפה רך, באומרו עשו עמי בטובה, כי מחמת שריכר בערמה לכך אמר לו תחלה דרך שלושת ימים נלך במדבר, שיחייב שאימרים לחזור אליו, ומחמת כן מלא לו פתח לדרוך אחריהם, בחשבו שהם שינו ועברו על דבריו יתברך, כי הוא אמר שילכו דרך שלשת ימים ויחזרו, והם ברחו לגמרי, ולכך דרוך אחריהם, אבל אם היה אומר לו בפירוש מעיקרא שישלחם לגמרי, לא היה חוזר בו לדרוך אחריהם, כי היה ירא לנפשו, והנה מה שהטעמו בכך הוא מדה כנגד מדה, כיון שהוא הטעה אותם בתחלת שצברו בים, שאל תחלה עשו עמי בטובה, ואח"כ חזר בו ושעבדם בדרך, לכך הטעהו בדבר של שלשת ימים, וזה היה סיבה שידרוך אחריהם וילקה על הים, ולכך תולין פרענות זה המוסרה ואינו עומד בדבורו, לפרענות פרעה על הים :

שם. מי שפרע מאנשי דור המבול ודור הפלגה, ומאנשי סדום ועמורה וממצרים שצבעו בים. קרא מה שייכות יש לזה שאינו עומד בדבור לאנשים הנז', ועוד למה אומרים שצבעו בים, יאמרו וממצרים בסתם, כי הוא יתברך נפרע מהם בצדק מלרים ובים, ולקחו כאן ובאן. וג"ל בס"ד ע"פ מ"ש רבינו האר"י ז"ל בשער הפסוקים פרשת שמות, דשלישה דורות אלו של מבול ושל הפלגה יאנשי סדום, כולם היו מנילוות קרי של איה"ר, באותם ק"ל שנה שפירש מאסו אחר אכילת עץ הדעת ע"ש, גם ידוע והנחש לא היה יכול לפתות את חיה שהאכל מעץ הדעת, אלא ע"י שניו דברים ששינה אדה"ר במלותו יתברך, כי השי"ת ליהו על האכילה, ולא חסר לו הנגיעה, והוא שינה ואמר לחיה שגם הנגיעה אסרה לנו, ועי"כ מלא הנחש מקום להכנס בו לעשות מזמתי, כי הוא לא היה יכול להאכילה בחזק יד, אך בנגיעה יכול עליה, כי הייתה עומדת לפי תומה אלל עץ הדעת, ובא הנחש ודחה אותה עליו, וה"ל הרי נגעה ולא מתה, כן באכילה תאכל ולא תמות, ואכלה, ואחר שאכלה הוכרח גם אדה"ר לאכול, כי באה עליו בטענה, וכיון שאכל נטרד מג"ע, ופירש מאסו ק"ל שנה, וכיון שפירש מאסו היליד באותם ק"ל שנה מן הקרי, לאותם נשמות שהיו במבול, ובהפלגה ובסדום, ולכך הרשיעו ולא נחקטו, נמלא אלו השלשה דורות נחשו מסיבת אכילת עץ הדעת, ואכילה של עץ הדעת נעשית מסיבת שינוי דברים ששנה אדה"ר במלותו יתברך, לכן זה המסנה דבריו ואינו עומד בדבורו, תלו טעמו בעונש שלשה דורות הנז', וזה שאלו אותו במצרים ג"כ, מפני כי מצרים לקו בעבור קושי השעבוד עליהם לישראל, וידוע כמה יכלו לעמוד על רוחם ולהקשות עליהם השעבוד יותר מכוחם, הוא בערמה שעשו להם תחלה צפה רך, שאל עשו עמי בטובה, והיה כל א' מישראל עוסק יותר מכדי וכלתו, כי אמר לשעה היא זו, טוב שאעשה רעון המלך, אח"כ אותו רשע שסך שצבדוס לחק שרדך ליתן לבנים ביום, סך כו"כ, וזהו קושי השעבוד שעשה אליהם, והוא שינוי דברים ששינה מן פה רך לפרך, גרם לו הפרענות של מלכות:

האר"י – שער הפסוקים פרשת שמות

ממש, זה אדה"ר, לרמוז כי הם בניו ממש שיצאו בהשחתת זרע. אח"כ נתגלגלו פעם שלישית באנשי סדום, ולכן נאמר בהם (בראשית י"ג י"ג) ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד. לרמוז: כי היו רעים מבחי' השחתת זרעו של אדם. הנקרא רע כנזכר.

והנה אחר שנתגלגלו ג"פ בג' דורות הנזכר, וכתוב (איוב ל"ג כ"ט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, אז חזרו להתגלגל פעם רביעי במצרים, בבני ישראל, שהיו נולדים או בדור הגלות ההוא. ואז התחילו ליתקן.

ובזה יתורץ לך קושיא אחת גדולה, שנתחבטו בה גדולי עולם, ואפילו בספר הזוהר, בפרשת שמות (ר) שאל ר"א לרשב"י אביו, טעם לגלות מצרים, למה היה הגלות ההוא.

נמצא, כי כל אותם השדין ורוחין, שנבראו באותם ק"ל שנה שפירש אדם מחוה כנודע, כלם נשמות עליונות קדושות מבחי' הדעת, ונתערבו בקליפות, וצריכות גלגולים רבים לצרפם וללבנם, עד תום חלאתם מהם, ע"י והנה התחלת גלגולם היה בדור המבול, ולהיותם משרש המר ההוא, שיצאו ע"י השחתת הזרע של נגעי בני אדם הראשון, לכן היו מורדים וכופרים בשי"ת, ועיקר חטאם היה בהשחתת זרעם על הארץ, וכמש"ה (בראשית אח"כ נתגלגלו פעם ב' בדור הפלגה, וגם הם הרעו כאבותם, אך לא בהשחתת זרע. וזש"ה (בראשית י"א ה') וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני אדם, ודרשו בספר הזוהר ובמדרשי רו"ל, (כ) בני האדם